

Halauksesta se alkoi

Pakolaiset sopeutuivat Nauvon pikkukylään, samoin kyläläiset heihin. Eläkeläiset ja muut vapaaehtoiset nostettiin kaikkien eurooppalaisten esikuvaksi.

TEKSTI JA KUVAT Sanni Saarinen

Ahmed, Azaldeen ja Fars pitävät talkoista.

Abeer ja Ibrahim Aldleme lapsineen ovat kotiutuneet pikkukylään.

Seurakuntakodissa Jennat, Noor ja Abeer seuraavat Eevan liikkeitä.

Nauvolaisen tilan pihassa **Azaldeen Kadhem**, 33, ja parikymppiset veljekset **Ahmed** ja **Fars Alawy** pystyttävät aita. Tilan isäntä **Kaj Nyreen**, 80, on auttanut miehet alkuun ja rakentaa mukana. Lampaat pitää saada pysymään pihassa.

Työ sujuu yhteisymmärryksessä. Kajn puoliso **Mona Hemmer**, 79, kaitsee Azaldeenin 2,5-vuotiaa tytärtä. Lapsi kikattaa rantakalliolla.

– Tämä on kuin taivas, Ahmed toteaa leveästi hymyillen.

Miehillä on takanaan pitkä matka Irakin Bagdadista Nauvoon, linnuntietä 3 410 kilometriä, kolme kertaa Suomen pituus.

Vuodessa ulkomaalaiset ovat kotiutuneet saaristoon. Kiitos siitä kuuluu Kaj ja Monan kaltaisille nauvolaisille: he ovat avanneet turvapaikanhakijoille kylänsä, kotinsa ja sydämensä. Pakolaisten sopeutuminen kylään on menestystarina.

PÄIVÄÄ, HEI, MITÄ KUULUU?

Nauvon 1 500 asukkaan kylä kuuluu Paraisten kaupunkiin. Muutaman sadan metrin mittaisen keskuskadun varrella sijaitsevat Seo ja Sale, antiikkiliike ja komea kirkko.

Kesällä turistit ja mökkeilijät tuovat elämää Turun saaristoon. Ravintolat ovat täynnä, ja vierasvenesatamassa kuhisee. Syksyllä Nauvo hiljenee.

Viime syyskuussa Punaisen Ristin Turunmaan piiri avasi kylään hätämajoitustilat. Pakolaisten tulo Suomeen oli suurimmillaan ja vielä uutta. Myös Nauvossa oli ennakkoluuloja.

– Osa vanhemmista pelkäsi teini-ikäisten tytärten turvallisuuden vuoksi. Eniten levottomuutta herätti ajatus kylän täyttymisestä nuorilla, toimitomilla miehillä, kertoo hätämajoituksen johtajana työskennellyt **Sirkku Koskinen**.

Pakolaisten saavuttua piti ensin koota majapaikkaan sängyt. Sen tulivat tekemään vapaaehtoiset. Suurin osa heistä oli eläkeläisiä, ja osalla oli taustaa sotalapsena tai evakkona.

– Heillä ei ollut yhteistä kieltä tulijoiden kanssa, mutta läsnäololla voi viestiä toisen olevan tervetullut, Sirkku Koskinen sanoo.

Nauvoon tuli perheitä Irakista ja Afganistanista. Tyhjiillään olleen entisen hotellin 99 asukkaasta yli puolet oli lapsia.

Pikkukylässä turvapaikanhakijoista tuli heti osa arkea. Majoitustila sijaitsi keskustassa, ja pakolaisia näki kadulla.

Pakolaislapset tervehtivät kyläläisiä vasta opituilla suomen kielen sanoilla ja lähtivät rohkeasti koiranulkoiluttajien matkaan.

Lasten suuri määrä lisäsi auttamishaluja. Ensimmäiset vapaaehtoiset houkuttelivat mukaan uusia, myönteiset kokemukset kuultiin puskaradiosta.

– Saaristossa ihmiset ovat avoimia ja lähestyivät helposti uusia ihmisiä. Yleinen asenne pakolaisia kohtaan muuttui nopeasti myönteiseksi ja loi pohjaa hyville kohtaamisille, Sirkku Koskinen sanoo.

Kun arki sujui, ennakkoluulot taantuivat. Sirkku Koskinen uskoo vapaaehtoistyön toimineen, koska kanssakäyminen oli mutkatonta. Siihen oli helppo tulla mukaan.

NAISET SAUNAAN, MIEHET PALLOILEMAAN

Lammastilan Mona ja Kaj olivat mukana auttamassa alusta alkaen. Kulttuuriyhdistyksen aktiivijäsenet ovat toimeliaita eläkeläisiä.

Työelämässä Mona oli Akavan kansainvälisten asioiden sihteeri ja Kaj biodynaamisen viljelyn edelläkävijä Suomessa.

Molemmat tiedostivat jo nuorena, miten ahtaale sota ajaa ihmiset. Heidät molemmat lähetettiin sota-aikana Ruotsiin tuttavaperheiden luo. Vanhemmat uskoivat heidän olevan siellä turvassa.

☞ **Elekieli on hyvä apuväline. Mona ja Ahmed juttelevat tilan eläimistä.**

☞ **Kaj opastaa Azaldeenia ja Farsia rakennushommissa.**

☞ **Ahmed Alawy on kotiutunut Nauvoon.**

– Olin 7-vuotias koululainen. Se ei ollut traumaattista minulle, mutta myöhemmin olen miettinyt, miten kova päätös se oli vanhemmilleni. Yhä sota rikkoo perheitä, Mona miettii.

Pakolaisten saavuttua hänestä tuntui tärkeältä tutustua tulokkasiin. Tuttaviensa kanssa hän alkoi järjestää epävirallista tutustumistilaisuutta hätämajoitustilan kokoushuoneeseen.

Tarjottavana oli kahvia ja pullaa. Seinät pullistelivat: pakolaisista jokainen ja nauvolaisista moni tuli paikalle. Tunnelma oli aluksi jäykkä, sillä kaikkia jännitti. Yhteinen kieli puuttui.

Lastentarhanopettaja keksi alkaa laulattaa lapsia, ja eräs irakilaisäiti vastasi laulattamalla irakilaislapsia. Keskustelukin saatiin käyntiin hakukone Googlen kääntäjän avulla.

– Tulimme jäykkään sisään, mutta lopuksi jo halusimme. Siitä kaikki alkoi.

Nauvoon muodostui vilkas vapaaehtoisten rinki, jossa oli parhaimmillaan mukana 50 ihmistä. Lapsiperheet osallistuivat illalla ja eläkeläiset pitkin päivää.

Pakolaisille hankittiin talvivaatteita ja houkutel- >>

Näkökulma

RAILI SVAHNSTRÖM, 76
eläkkeellä, naimisissa,
aikuinen lapsi

”Muistan evakkoajan ja haluan siksi auttaa”

”SODAN AIHEUTTAMA kärsimys koskettaa minua syvästi. Oma perheeni joutui evakkoon Karjalan Koivistosta. Olin vain 3-vuotias, mutta ilmaiskujen aikainen kauhu ja pakomatka täpötydessä junassa jäivät mieleeni.

Evakkojen ja nykyisten pakolaisten tilanteessa on paljon yhteistä. Olemme joutuneet jättämään kotiseudun ja rakentamaan uuden elämän muualle.

Perheeni asettui Haveröön saareen Nauvon ulkopuolelle. Vanhempani olivat tilalla töissä, ja elämä oli hyvää. Turvallisuudentunteeni palasi nopeasti, kun perhe oli koossa. Vanhempani loivat myönteistä ilmapiiriä.

Elämä oli aluksi epävarmaa, ja Haverössä koti oli sidottu työpaikkaan. Vasta mahdollisuus ostaa maata ja rakentaa oma koti toivat tunteen pysyvyydestä. Nyt pakolaiset joutuvat odottamaan kuukausia päätöstä turvapaikasta. Se on kohtuuton taakka sodan päälle.

Vaikka perheeni otettiin pääasiassa hyvin vastaan, osa nauvolaisista luuli meitä venäläisiksi ja ilkkui ryssiksi. Äiti kannusti meitä opettelemaan ruotsin. Ilman kielitaitoa ei sopeudu.

Yhteiselön ansiosta ennakkoluulot taittuivat. Täkäläiset huomasivat, että olemme samantlaisia ihmisiä kuin hekin ovat. Tietämättömyys luo nytkin ennakkoluuloja pakolaisista.

Sotakorvaukset eivät kattaneet sodassa menetettyä omaisuutta, ja olimme taloudellisesti tiukoilla. Siksi en voinut opiskella niin paljon kuin olisin halunnut.

Ihminen sopeutuu, kun arki asettuu uomiinsa. Työ ja uudet ystävät ovat siinä tärkeitä.”

↑ Talkoissa syödään välillä Monan ja Kajin kotona.

tiin harrastamaan: jalkapalloa, jumppaa, taidekerhoa ja kutomista. Nauvolaisen mielestä oli tärkeä saada pakolaiset harrastuksiin nauvolaisien kanssa eikä vain omista porukoissa.

Kun tuttavuudet syvenivät, moni kutsui turvapaikanhakijoita kotiinsa. Eräs rouva vei naiset säännöllisesti saunaan. Naisten kesken vapauduttiin ja löylyjen jälkeen laulettiin.

Mona ja Kaj kutsuivat kotiinsa 28 ihmistä pääsiäisaterialle. Nyt aitatalkoissa käydään välillä syömässä Monan valmistamaa lasagnea.

BRITTIEN KEHUMA VASTAANOTTO

Arvostettu brittiläinen sanomalehti Guardian teki reportaasin pakolaisten vastaanotosta Nauvossa ja piti sitä esimerkillisenä koko Euroopassa. Myös Suomessa Nauvon vastaanottomalli sai paljon myönteistä huomiota.

Nauvolaiset ovat huomiosta hyvillään mutta yllättyneitä. Heidän mukaansa kotouttamista ei juuri suunniteltu.

– Pakolaiset otettiin osaksi arkea, ja kaikki tapahtui omalla painollaan. Monesti kohdattiin sattumalta kadulla, hymyiltiin ja vaihdettiin kuulumisia, Kaj pohtii.

Punaisen Ristin Sirkku Koskinen korostaa vapaaehtoistyön merkitystä pakolaisten sopeutumisessa. Palkatonta työtä tekivät nauvolaisien lisäksi myös turvapaikanhakijat. Heille etsittiin harjoittelupaikkoja kaupasta, pankista

»

↖ Eeva käy turvapaikanhakijoiden kanssa kaupassa. Samalla voi opastaa tuotteiden valinnassa.

↗ Myös Eevan tytär Miriam auttaa pakolaisten leivontapäivänä.

↘ Seurakuntatalolla tarjotaan kansainvälisiä herkkuja, kuten irakilaisia mantelipikkuleipiä.

↙ Ibrahimin aika tulee välillä pitkäksi. Hän käy kuntosalilla ja opiskelee suomea. Tytär Jennat vartioi jauhopussia.

ja vanhustenkodista jo syksyllä. Seurakunta ja kaupunki kutsuivat heitä kunnossapitotalkoihin.

– Auttaminen tuo hyvän mielen ja sitoo ihmiset yhteisöön. Pakolaiset saivat tekemisen kautta tärkeän tunteen osallisuudesta. He eivät vain saaneet apua vaan saivat myös antaa. Avustustyössä kaikki ovat samanarvoisia, Sirkku Koskinen kertoo.

Vapaaehtoistyö lisäsi nauvolaisten yhteisöllisyyttä ja loi uudenlaista ylpeyttä kotikunnasta.

Punainen Risti järjesti kurssin, jonka aikana sai tietoa pakolaisuudesta ja kulttuurieroista sekä evästyä sota-alueilta tulevien kohtaamiseen. Muutoin auttajilla oli vapaat kädet. Ideat tulivat heiltä, ei Punaisen Ristin työntekijöiltä.

– Me työntekijät vastasimme hätämajoituksen arjen sujumisesta ja virkamiesyhteistyöstä. Vapaaehtoiset autoivat majoitustilan ulkopuolella ja olivat enemmän ystäviä. Teimme työtä tiiminä, Sirkku Koskinen sanoo.

Lammasaitaa pystyttävä Ahmed löysi jo syksyllä harjoittelupaikan ravintolasta. Kielitaito ja tuttavaverkosto karttuivat, ja kesäksi ravintolasta järjestyi oikea työpaikka. Irakissa hän opiskeli insinööriksi, mutta uranvaihdos oli hänestä piristävää.

ODOTUS KESTÄÄ NOIN VUODEN

Seurakuntakodin keittiössä leivotaan joukolla joka tiistai. Kielet sorisevat, ihana tuoksu leijuu ilmassa.

Diakoni, neljän aikuisen lapsen äiti **Eeva Granström** on keittiön sydän. Pölyävät jauhot ja jaloissa pyörivät lapset eivät saa häntä hermostumaan.

– Opimme täällä puolin ja toisin ja meillä on hauskaa, hän sanoo.

Ostokset tehdään yhdessä, diakoni neuvoo tuotteiden valinnassa. Herkut tarjoillaan kaikille avoimessa kahvitilaisuudessa.

Kolmekymppinen **Abeer Aldleme** kuorii appelsiinia. Hän tulee mielellään keittiölle, yhdessä on mukava puuhata. Hätämajoitustiloissa ei voi laittaa ruokaa.

Abeerin aviomies **Ibrahim** vatkaa kuohkeaa vaahtoa kananmunista. Irakissa hän ajoi linja-autoa ja teki työtä rakennuksilla. Työtä, mitä tahansa, hän toivoo nytkin.

Perhe on muiden Nauvon turvapaikanhakijoiden tavoin odottanut kutsua Maahanmuuttoviraston haastatteluun kahdeksan kuukautta. Sen jälkeen saa vielä odottaa päätöstä turvapaikasta.

Tulevaa on vaikea suunnitella, mutta perhe toivoo tulevaisuuden odottavan kotoisaksi käyneessä Nauvossa. Tyttäret, 7- ja 8-vuotiaat **Jennat** ja **Noor** ovat saaneet ystäviä ja pyöräilevät pitkin kylää.

Myös Ibrahimin veli, 17-vuotias **Anmar** asuu perheen kanssa, sillä irakilaiset suvut pitävät tiiviisti yhtä. Kova huoli yhä Irakissa olevista sukulai-

sista varjostaa pakolaisten uutta elämää.

Vaikeasta elämäntilanteesta huolimatta turvapaikanhakijoissa näkyy iloa. Sitä diakoni Eeva kertoo ihailuvansa. Kanssakäymisessä on lämpöä, joka monien suomalaisten väliltä puuttuu.

– Pakolaiset ovat kiinnostuneita kulttuuristamme. He ovat muslimeja mutta tulevat tutustumaan jopa jumalanpalvelukseen, Eeva sanoo.

Hän arvelee molemminpuolisen kunnioituksen olevan sujuvan yhteiselon salaisuus.

TURVALLISEN ELÄMÄN EVÄÄT

Kahvila avautuu. Pöytään katetaan suomalaisittain mokkapaloja, irakilaisittain mantelikeksejä ja appelsiinikakkua.

Raili Svahnström kiittelee eksoottista makua. Eläkeyhdistyksen puheenjohtajalle pakolaisten tukeminen oli itsestään selvää.

– Perheeni joutui evakkoon, kun olin lapsi. Kun on itse joutunut jättämään kotiseudun, samassa tilanteessa olevia ymmärtää, Raili sanoo.

Hän on ollut mukana vapaaehtoisena alusta alkaen, kokoamassa sänkyjä. Viereisessä pöydässä

☞ **Noor ja Eeva** koristelevat salin.

☞ **Seurakuntakodin keittiössä pyörii toistakymmentä ihmistä joka tiistai.**

vitsaillaan arabiaksi. Railiakin hymyilyttää. Karjalainen mielenlaatu on yhtä lailla iloon taipuva.

– Vanhempani suhtautuivat myönteisesti elämään. He olivat toiveikkaita, vaikka tietty kaipaus heihin jäi. Todellinen koti oli aina rajan takana. En tiedä, miten synkkämielinen olisi selviytynyt.

Raili kertoo, että työ turvapaikanhakijoiden kanssa on antanut hänelle paljon. Toinen kulttuuri on tullut tutuksi, ja iltamien eksoottiset esiintymiset ovat jääneet mieleen.

Moni Nauvossa toivoo pakolaisista pysyviä asukkaita. Kun hätämajoitus keväällä suljettiin, vapaaehtoiset hankkivat viidelle perheelle asunnon.

Lammastilan Mona tietää monen olevan vain läpikulkumatkalla. Tärkein on silti tehty: sotaa pakeneville ihmisille on annettu turvapaikka toipumiseen. Lämmin vastaanotto kantaa pitkään.

Suurin onni on ollut seurata lapsia. Mona muistaa tytön, joka tullessaan takertui peloissaan vanhempiinsa. Nyt tyttö käy puistossa muiden lasten kanssa ja luottaa ihmisiin.

Tyttöä katsoessaan Mona tietää olleensa osallisena jossakin merkityksellisessä. ●

Joka neljäs saa jäädä

- Viime vuonna maailmassa oli yli 65 miljoonaa pakolaista. Suurin osa heistä pakenee sotaa tai vainoa.
- Suomen Maahanmuuttovirastoon jätettiin viime vuonna 32 500 turvapaikkahakemusta. Sisäministeriön arvion mukaan turvapaikanhakijoita tulee tänä vuonna 10 000.
- Hakemuksen käsittely voi kestää jopa vuoden. Viime ja tämän vuoden aikana Maahanmuuttovirasto on käsitellyt 18 000 hakemusta. Niistä 25 % on ollut myönteisiä, 27 % kielteisiä, 32 % on rauennut ja 16 % on jätetty käsittelemättä perusteettomana.
- Kesäkuussa päätöstä turvapaikasta odotti liki 20 000 ihmistä, joista 5 500 alaikäisiä.

• Lähde: Maahanmuuttovirasto